

При това правителство на площадката в Белене няма да има нито атомна, нито газова електроцентрала. Последната се използва само като претекст за вдигане на забраната върху проучванията и добива на шистов газ от „Шеврон”

След продължило почти три години шикалкавене около проекта АЕЦ „Белене” Бойко Борисов изплю камъчето, което търкаляше в устата си: България се отказва от строежа на Втора атомна. На другия ден отказът бе одобрен и от Народното събрание: „против” гласуваха 42 депутати, 1 се въздържа и 120 подкрепиха решението на правителството.

Решението, естествено, бе приветствано от съпредседателите на „Синята коалиция” – Иван Костов и Мартин Димитров, а да стисне ръката на Борисов, ако той спре проекта, бе обещал в аванс и „експертът” Едвин Сугарев. ПГ на „Коалиция за България” започна консултации за вот на недоверие към правителството заради провала в енергийната политика.

Притиснат от критиките в България и натиска на Москва и Вашингтон, премиерът Борисов започна да се оправдава като слаб ученик, опитвайки се да излъже и едните, и другите. За „вътрешна употреба” твърди, че загубите от спирането на проекта ще бъдат минимизирани, а Русия и САЩ - навън, - приспива с обещанието да привлече руската „Росатом” и американската „Уестингхаус” в изграждането на 7-ми енергоблок на АЕЦ „Козлодуй” и на паро-газова електроцентрала (ПГЕЦ) в Белене.

Оправданията на управляващите за отказа им от проекта АЕЦ „Белене” са объркани, колкото и мислите на „Дедо Цар”, Цветан Цветанов и Димитър Пенев, взети заедно. Например „Негово Величество” Симеон СКГ, коментирал случая „Белене” така: „Има различни мнения, има големи и важни решения, които предстоят, и вече изборите, които приближават, въпросът е сериозен, може би, така, думата малко по-тежка, защото на английски сириъс, нали, но ще трябва да се гледа на нещата по един аналитичен и внимателен начин”(в. „24 часа”). И това недоразумение ни беше премиер, четири години, за които успя да погребее 3-4-ти блок на АЕЦ „Козлодуй”, да забърка кашата с АЕЦ „Белене” и за награда да си присвои 16 000 дка рилски гори и други имоти!

В известен смисъл днес Бойко Борисов сърба попарата, надробена от този, на когото беше охранител и главен секретар на МВР. Но вместо да се сърди на „Царя”, той ругае само тройната коалиция. Вярно е, че и правителството на Станишев се отказа от борбата за спасяването на 3-4-ти блок на АЕЦ „Козлодуй”, но то трябваше да избира между една вече предадена кауза и приемането ни в ЕС. Пък и нали щяхме да строим Втора атомна, която не Сергей Станишев, а Симеон Сакскобургготски „размрази”? Да сте чували тогавашният главен секретар на МВР Бойко Борисов да осъжда решението на правителството като вредно за националната независимост? Не, дори и като премиер, той се люшкаше от пълното одобрение, до пълното отрицание на Втора атомна. Неговото не е енергийна политика, а „шменти капели”. Поне в това отношение черният пиар „Ако подкрепиш Бойко, получаваш Костов” се оправда - коалицията „Анти АЕЦ „Белене” е налице.

Формалният довод на противниците

на АЕЦ „Белене” е, че в обозримо бъдеще България и Балканите нямат да се нуждаят от подобна енергийна мощност, а просто трябва да подобрят ефективността на използването на наличната електроенергия. Те твърдят, че токът от АЕЦ „Белене” няма да има пазар, а при сегашната му цена направените инвестиции ще станат невъзвръщаеми. Обаче докладът на консултанта - британската банка HSBC, на която правителството изплати милиони евро, - опровергава тезата за „ненужната” електроенергия. Министърът на икономиката и енергетиката Делян Добрев цитира извадка от доклада, че през 2020 г. ще има повишено търсене на ток и България ще трябва да пусне в действие нови енергийни мощности. Без такива не само няма да можем да изнасяме електроенергия, а може би ще се наложи да внасяме, и то на висока цена.

Собственото ни производство също ще поскъпне: първо, защото дори да бъдат модернизирани съществуващите днес ТЕЦ и срокът им на експлоатация да се удължи, те ще трябва да купуват квоти за вредни емисии в атмосферата; второ, защото производството на електричество от т. нар. възобновяеми източници (слънце, вятър и биомаса) е и ще си остане все тъй скъпо удоволствие в сравнение с тока от АЕЦ, ТЕЦ и ВЕЦ. При очертаващото се намаление на дела на АЕЦ в общия електроенергиен микс, цената на изнасяното от България „излишно” електричество за Турция, Гърция, Македония и Албания няма да бъде конкурентна и те ще се откажат от този внос. А що се отнася до цената на тока за българските потребители, тя ще се определя от Европейския съюз без оглед на доходите на населението. При това положение „излишни” могат да се окажат и съвсем конвенционални и екологично безвредни мощности като фотоволтаиците, ветрогенераторите или ВЕЦ. Дори с най-модерни (и скъпи) реактори, АЕЦ „Белене” би осигурявала неколкократно по-евтина електроенергия. Това за развиващата се българска икономика е жизнено важно: ток може и да не изнасяме, но без износ на други стоки не можем да съществуваме, а за производството на почти всичко е нужно електричество. АЕЦ „Белене” е важна не сама за себе си, а като част от цялостния икономически комплекс на България. Ядрената енергетика дълго ще бъде без конкуренция, за което свидетелстват намеренията на страни като САЩ, Китай, Русия, Турция и др. да строят атомни електроцентрали.

Вторият аргумент на противниците на „руските” АЕЦ

е прословутата енергийна независимост от Русия: химера, която не дава мира на русофоби като Иван Костов. Нищо, че точно той повери „Нефтохим” на руската „ЛУКойл”. Със и без АЕЦ „Белене”, ние и в момента имаме два работещи руски ядрени реактора в АЕЦ „Козлодуй” и още един, платен на две трети, за който трябва да доплатим 140 млн. евро. Горивото и на трите не може да бъде друго, освен руско: чехите и словаците се опитаха да заменят руското ядрено гориво в своите АЕЦ („Темелин” и „Бохумице”), но опитът им се оказа несполучлив. Следователно енергийната независимост на България от Русия няма да се увеличи, ако реакторът за АЕЦ „Белене” бъде монтиран на площадката на АЕЦ „Козлодуй”. Не турбините или тръбите, а реакторите са сърцата на АЕЦ. Освен това докато бъде монтиран и

заработи 7-ми блок в АЕЦ „Козлодуй”, ще минат 7-12 години (за проучване на терена, за ОВОС, за издаване на разрешение и заповед за строеж...) и той ще остарее технологично. Най-бързо този реактор би заработил на АЕЦ „Белене”. Ако се откажем от него, ще хвърлим в „гьола” още 420 млн. евро, без да броим неустойките (към 1 млрд. долара), които Русия е в правото си да изисква заради отказа от проекта „Белене”. За да избегне такова развитие, България е поела ангажимента да заплати всичко, което е произведено в момента за АЕЦ „Белене”. Иначе ще сме похарчили към 2 млрд. долара и пак няма да имаме нова ядрена мощ. Ако доплатим и препродадем поръчания реактор, той може да бъде купен само като втора ръка, на половин цена. Единствената изгода е, че няма да се наложи изграждането на нова електропреносна мрежа; а ако реакторът бъде монтиран в АЕЦ „Козлодуй” като 7-ми блок, ще се използва вече съществуващата преносна мрежа. Впрочем, въпросът с електропреносната мрежа може бързо и евтино да се реши, ако се свържат Втора и Първа атомна, която е свързана с републиканската енергийна система.

Третият аргумент, с който управляващите се оправдават

срещу обвиненията, че безсмислено са загърбили вече вложените в площадката на АЕЦ „Белене” 1,3 млрд. евро, надхвърля границата на поносимост към управленските абсурди. Там, видите ли, щяла да се строи парогазова електроцентрала (ПГЕЦ) и всяка страна, включително Русия, можела да се включи в „трансформацията” на проекта „Белене”!! Трансформация ли трябва да се нарича замяната на два ядрени реактора с един (който ще бъде монтиран другаде или продаден) и хипотетичното изграждане на ПГЕЦ, вместо АЕЦ? Нали до парогазовата електроцентрала в Белене ще трябва да се изгради и електропреносна, и газопреносна инфраструктура? Как ще се оползотворява горещата пара, след като наблизко няма голям населен пункт, който да се отоплява с нея? На каква цена и чия ще е газта за тази електроцентрала? Американска, руска, румънска, азербайджанска, узбекска, туркменска, иранска, катарска или турска? Борисов казва, че ще купуваме най-евтиното синьо гориво, сякаш страните производителки са се наредили на опашка да ни предлагат евтин газ. Ако беше възможно да се намери такъв извън Русия, защо изпрати министъра на икономиката и енергетиката в Москва да преговаря за поевтиняване на руската газ? Защо свика пресконференция в 22,30 ч на 30 март, и двамата с министър Д. Добрев оповестиха като „голяма победа” съгласието на „Газпром” от 1 април да понижи с 11 % цената на газта за България? Нали това е само за девет месеца, след които ще има нов договор? Впрочем, преди визитата на Добрев в Москва, ДКЕВР обяви средно 10 % поскъпване на парното от 1 април 2012 г.! Честито! А неотдавна ЕРП-тата поискаха подобно увеличение и на цената на тока.

Реалността е много различна от розовите сънища на Борисов: България няма алтернатива на внасяния руски газ, първо, защото родният добив на природен газ е незначителен; второ, защото проучванията в „спорната зона” в Черно море могат всеки момент да бъдат блокирани от Румъния; трето, защото не е доказано, че шистовият газ в Добруджа, към който се домогва американската „Шеврон”, е в количества, които оправдават разработването на находищата. А и преди да потече по тръбопроводите, парламентът трябва да вдигне „безсрочната” забрана на проучванията и добива на

шистов газ. Създаването на парламентарна комисия, която „да проучи въпроса”, е сигурен знак, че „Шеврон” ще получи разрешение и за проучвания, и за добиване на шистов газ. Такава компания няма да хвърли 30 млн. долара само за да ни каже дали имаме находища на шистов газ. Тя ще иска да го добива и да ни го продава. И поради голямата дълбочина на евентуалните залежи на шистов газ, „Шеврон” при всички случаи ще ни го продава по-скъпо от доставяния от Русия по газопроводите. Нали и токът, произвеждан от американските ТЕЦ („Гълъбово” и „Марица-изток 2”) е три пъти по-скъп от този на държавните ТЕЦ? Сиреч, за да намали енергийната си зависимост от Русия, България ще изпадне в много по-скъпа зависимост от САЩ! Илюзия е, че САЩ и Русия ще построят ПГЕЦ „Белене”, или 7-ми блок на АЕЦ „Козлодуй”, без да договорят с НЕК изкупуването на произведената там електроенергия и цената, по която тя ще се заплаща. При сегашните цени на газта, това означава 3 пъти по-скъпо електричество от произвежданото в АЕЦ „Козлодуй”. Русия поне не ни кара да участваме във военни авантюри зад граница и посланикът ѝ не лобира в полза на една или друга компания, на един или друг български министър.

Но да речем, че правителството се откаже и от строежа на ПГЕЦ „Белене”, без да плаща неустойки на Русия. Какъв поминък ще предложи на местното население, което разчиташе АЕЦ „Белене” да осигури препитание на 20 000 души? След като няма да продаваме електроенергия, какво ще изнасяме, за да се пълни хазната от данъци? Китайски автомобили „Грейт уол” („Великата /китайска/ стена”), чешмяна минерална вода, „кръстено” вино, гроздова ракия „Бойко Борисов”, сирене от кокосово масло и мляко на прах, нитратни зеленчуци и плодове, или яйца от „нешастни кокошки”? Казват ни, че сме щели да станем газоразпределителен център на Балканите, участвайки в проектите „Южен поток” и „Набуко”. Хубаво, но без Русия и двата проекта са неосъществими: суровината за „Южен поток” е изцяло руска, а що се отнася до газопровода „Набуко”, само Азърбайджан, Туркменистан и Узбекистан не могат да осигурят необходимите количества. При това и трите продават газта си на „Газпром”. Заплашваният със санкции и военен удар Техеран пък не гори от желание да снабдява с газ ЕС, докато последният приглася на САЩ. Турция се съгласи през нейна територия да минават тръбите на „Набуко”, но няма собствен добив на природен газ. Дори да свържем газопреносната си мрежа с турската, нашата югоизточна съседка няма просто да ни транзитира газ от района на Каспийско море, а ще иска да ни го продава. Така стоят нещата и с интерконекторните връзки с Румъния и Гърция: в политиката няма вечни приятелства, има вечни интереси. А за да произведе евентуалната ПГЕЦ „Белене” енергията, която би произвеждала АЕЦ „Белене”, ще са ѝ нужни около 4 млрд. куб. м газ на година. При сегашните цени на синьото гориво, тя ще струва над 2 млрд. долара, а цената на произвежданата електроенергия ще бъде 100-120 евро/мгвтч. Според енергийния експерт проф. Атанас Тасев животът на парогазовите блокове е около 10-15 години, докато АЕЦ „Белене” щеше да работи 60 години. Тоест, за да покрием нейното производство, ще трябва да построим 4 газови електроцентрали за тези 60 години.

Кой е виновен за кърсокака

в който се набува България със случая АЕЦ „Белене”? Виновни са всички управлявали

след 1989 г.: и тези, които „замразиха” проекта; и тези, които го „размразиха”, без да поставят и една тухла; и тези, които го приеха като „гьол” и ще го оставят като „гьол”, въпреки платените стотици милиони.

Бойко Борисов иска да остане в историята като строител на магистрали, но ще бъде записан като държавникът, който окончателно погребва АЕЦ „Белене” и ядрената ни енергетика! Вместо да дрънка за 7-ми блок на АЕЦ „Козлодуй” и изграждане на ПГЕЦ „Белене”, по-добре е правителството и неговият премиер да помислят за един по-голям затвор на тази площадка. Затвор за преходни политици, които там ще сформират и ППК („Първа пандизчийска коалиция”): ГЕРБ, НДП („Национално демократична партия” или „Атака”- 2), СДС, ДСБ, РЗС и „независими подкрепящи”.

Преди време премиерът Борисов предизвика възмущението на своите бъдещи коалиционни партньори с признанието, че Тодор Живков наистина е построил много неща, щом все още има какво да се продава. Което е вярно, е вярно! За 45 години комунистически режим българите построиха стотици заводи, две рафинерии („Нефтохим” и „Плама”, няколко металургични комбината и една АЕЦ „Козлодуй” с 6 блока. През 1981 г. бе взето решение и започна строителството на АЕЦ „Белене”. А десетина „демократични” правителства за 22 години успяха само да закрийт гиганти като МК „Кремиковци”, КТА „Мадара”, „Балканкар”, авиокомпания „Балкан”, ОЦК Кърджали, ГОРУБСО Мадан и др., плюс 1-4 блокове на АЕЦ „Козлодуй” и проекта АЕЦ „Белене”. Друго и не можеше да се очаква, щом строителството на капитализма се ръководи от бивши преподаватели по политикономия на социализма като Иван Костов, или от бивши пожарникари и „Калинки”, за които държавното управление е като „Тука има, тука нема”. (Справка: противоречивите мнения на Бойко Борисов за АЕЦ „Белене” - от „гьол”, „безумно скъпа”, „с не гарантиран пазар” и „екологично опасна”, през „нищо няма да ни струва, понеже ще се плаща от Русия и без нея токът ще е 17 пъти по-скъп”, до „няма да има само българско-руска централа” и „ще построим газова електроцентраля на площадката в Белене, а предплатеният ядрен реактор ще монтираме в АЕЦ „Козлодуй”).

Кое от тези мнения е последното? Няма ли следващото правителство отново да размрази проекта „Белене”?!

Засега „гьолът” в Белене е еднакво далеч и от АЕЦ, и от ПГЕЦ, и от натовския Център за киберотбрана, който предлага президентът Плевнелиев. На дъното му обаче лежат над 2 млрд. лева народни пари. Май най-евтина е трансформацията му в затвор...

{comments on}